

Zeitschrift: Annalas da la Societad Retorumantscha
Herausgeber: Societad Retorumantscha
Band: 91 (1978)

Artikel: Nossas societads affiliadas
Autor: Deplazes, Gion / Cathomen, Ignaz / Filli, Gion
DOI: <https://doi.org/10.5169/seals-233136>

Nutzungsbedingungen

Die ETH-Bibliothek ist die Anbieterin der digitalisierten Zeitschriften auf E-Periodica. Sie besitzt keine Urheberrechte an den Zeitschriften und ist nicht verantwortlich für deren Inhalte. Die Rechte liegen in der Regel bei den Herausgebern beziehungsweise den externen Rechteinhabern. Das Veröffentlichen von Bildern in Print- und Online-Publikationen sowie auf Social Media-Kanälen oder Webseiten ist nur mit vorheriger Genehmigung der Rechteinhaber erlaubt. [Mehr erfahren](#)

Conditions d'utilisation

L'ETH Library est le fournisseur des revues numérisées. Elle ne détient aucun droit d'auteur sur les revues et n'est pas responsable de leur contenu. En règle générale, les droits sont détenus par les éditeurs ou les détenteurs de droits externes. La reproduction d'images dans des publications imprimées ou en ligne ainsi que sur des canaux de médias sociaux ou des sites web n'est autorisée qu'avec l'accord préalable des détenteurs des droits. [En savoir plus](#)

Terms of use

The ETH Library is the provider of the digitised journals. It does not own any copyrights to the journals and is not responsible for their content. The rights usually lie with the publishers or the external rights holders. Publishing images in print and online publications, as well as on social media channels or websites, is only permitted with the prior consent of the rights holders. [Find out more](#)

Download PDF: 18.07.2025

ETH-Bibliothek Zürich, E-Periodica, <https://www.e-periodica.ch>

emperneivel «sulegl dalla sera». La successiun dils magisters abdicons ei en quest mument ton sco segirada. Nus mein pia cun niev anim e speranza enviers igl onn da scola vegnent.

Per il Cussegl da scola LR
Il president: Theo Candinas

Nossas societads affiliadas

Società Retorumantscha

Nossa societad ei seprofilada uonn empau pli ferm anoviar. Ultra da nossas incumbensas usitadas ha ella giu in success oreifer culla Scuntrada sco era cun sia retscha nova da publicaziuns «Romanica Raetica».

1. Il Dicziunari rumantsch grischun

Cul DRG, nossa mira principala, eis ei iu vinavon tenor program. Nus vein publicau cun dus redactors ed in assistent cun mesa piazza ils dus faszichels 82 ed 83, da FRUET—FURIAR e terminau en manuscret la letra F, aschia ch'il sisavel tom dil DRG cumpara ella emprema mesadad dils 78. En 40 onns ein sis gross volums, ils bustabs A—F cumpari, quei che astga legrar nus zun fetg.

Il FN ha lubiu a nus dad occupar la piazza d'in tierz redactor, vacanta dapi la sortida da nies anteriur cauredactor dr. A. Schorta. La piazza d'in tierz redactor ei stada screta ora ella pressa.

2. *Las Annalas*

Il tom 90 ei cumparius la primavera, in volum da 350 paginas. Nossa publicaziun fuss oz buca pli pusseivla en questa fuorma legrevla senza in considerabel sustegn dalla SGG, era sche nus vein alzau il prezi da vendita. Alla Societad per la scienziass morallas debitein nus in resentiu Dieus paghi.

Cun quest onn bandunein nus la Stampa Romontscha e serendin per 5 onns a Samedan tier la Stamparia engiadinaisa, buca senza engraziar a dunna Camartin per sia propaganda en favur da nies annuari.

3. *Nies institut*

Igl onn vargau vein nus retschert ina donaziun da cudischs da dunna Marguerite Senti da Berna. Nossa biblioteca e l'ulteriura infrastruttura ha gudiu era uonn tutta attenziun. In tal carschament prentenda buca mo lavur, mobein era adina dapli spazi, aschia che la suprastanza ha stuiu s'occupar cul problem d'affitaziun. Per plirs motivs vein nus buca saviu sedecider dad acquistar agens locals, vein denton giu caschun da prender a tscheins duas localitads ella alzada sut ella via da Rohan 5, nua che nus essan dapi entgins onns. Nus savein surprender quellas duas stanzas successivamein, aschia che nus essan survi en uorden ad interim.

Nies institut daventa pli e pli in centrum d'informaziun e da cussegl en damondas linguisticas e culturalas. Quei demuossan las numerussas visetas era digl exterior, denter auter dils professers H. Groebl da Regensburg e D. Messner da Salzburg.

4. *Damondas persunalas*

Nies cauredatur dr. A. Decurtins legia dapi la primavera per treis semesters alla Universitad da Turitg ed ha perquei renunziu per quei temps alla professura a Friburg. Redatur dr. Hs. Stricker fa part d'in Comite d'organisaziun dalla SGG per dialectologia. Omsdus signurs ein stai activs sur lur incumbensa redacziunala ora cun referats e

publicaziuns da differenta specia. Nies assistent, F. Giger, ha doctorau la fin december a Friburg cun ina ediziun critica d'in drama ladin. Cordiala gratulaziun.

5. Radunonza generala

Nossa radunonza generala ha giu liug a Cuera ils 4 da mars 77. A questa caschun ha nies redactur dallas Annalas, Sur F. Maissen, delectau ils auditurs cun in referat sur dil «Giavel ella praula romontscha».

6. Scuntrada da studi

Dils 20 als 22 d'october ha la «Scuntrada d'informaziun e studi» giu liug alla Scola cantunala. «Circa 150 interessents, umens e dunnas, Romontschs ed jasters, giuvens e vegls, han dau suatientscha a nies clom e suandau cun tschaffen tut quei ch'ei vegniu purschiu.» En circa 50 referats han ins saviu sefar in maletg dalla situaziun dil romontsch. Ina vasta «Bibliografia Studis Romontschs 1950—1977» edida sco tom 1 dalla retscha nova «Romanica Raetica» ha buca mo dau perdetga dallas pusseivladads da nies institut, mobein era dalla calamita dil romontsch els davos decennis. La nova retscha duei vegnir continuada els 78 gia cun in secund volum da register. Ina bibliografia currenta ellas Annalas vul informar ils interessai sur quei che sepassa enteifer nossas scheinas.

Per la fin engraziein nus cordialmein allas autoritads federalas e cantunalas, al FN, alla SGG, alla LR ed al Fondo da lottaria, a nos organs ed amitgs per tut lur lavur e sustegn.

Gion Deplazes

Romania

La Romania ha legreivlamein buca che maunca las forzas qualificadas per quella ni tschella lavur. La suprastonza ha giu neginas stentas da survegnir collaboraturs per sias interpresas. Quei fatg lein nus registrar cun gronda satisfacziun. Engaschar forzas da lavur ei denton cumbinau cun cuosts e drova mieds finansials. E quei ei il dilemma dalla Romania. Nossas pusseivladads da prestaziun stattan en negina relaziun cun nos mieds finansials. La suprastonza ha fatg persenn ch'ella sto restrenscher sia activitad tenor las pusseivladads da saver finanziair quellas. Schi deplorabel ch'igl ei da dir, pil futur stuein nus setener vid quella realitad.

Las ediziuns ufficialas

El decuors dalla primavera 1977 ei il Tschespet 48, Las historias da Gion Barlac da Theo Candinas, vegnius edius per la secunda gada. Quei Tschespet ha era anflau resun ordeifer la Surselva e vegn translataus momentanamein en divers lungatgs: Ladin, franzos e tudestg.

Il Tschespet 49, Poesias da Bistgaun Cathomas, ei staus exausts paucs meins suenter sia cumparida. L'ediziun ei stada memia pintga, ins ha buca cartiu che poesias anflein in tal esit. Pil futur vegnan redacziun e suprastonza ad evitar in tal sbagli.

Sco regal per Sontgaclau ei il Tschespet giubilar, annada 50, vegnius purtaus en nossas stivas sursilvanas. Las reflexiuns ed il confess da Donat Cadruvi vegnan segiramein ad anflar lecturs interessai e satisfatgs. Autur, redactur e stamparia ein sedai breigia da presentar in cudisch captivont e plascheivel. In engraziament special ad Aluis Carigiet per il stupent maletg da cuviarta ed ad Iso Camartin per sia prefaziun critica «50 annadas Nies Tschespet». La cuntinuaziun dalla retscha dil Tschespet para segirada, e quei ch'ei aunc pli legreivel: Nies Tschespet vegn cumpraus e legius stediamein da nossa populaziun. Quei ei segiramein ina gronda stimulaziun per tuts quels che s'engaschan per procurar lectura adattada per nies pievel.

Igl Ischi semestril caschuna a redacziun e suprastonza dapli quitaus. Nus essan tuts pertscharts ch'el porscha lectura pli pretensiusa

che vegn buca capida da mintgin. Per il lectur interessau ed in tec scolau porscha igl Ischi semestril denton ina paletta da diversas colurs e tuns che duess saver captivar ils lecturs. Il comite redacziunal mereta en mintga cass in grond Dieus paghi per sias stentas e per la procura regulara dils cudischets. Reussescha ei pil futur da schar cumparer empau dapli belletristica egl Ischi semestril, duess sia cuntinuaziun era esser segirada. Eventualmein sto il concept ed igl exterior digl Ischi semestril vegnir reponderaus el decuors dil proxim temps.

Acziuns

La lavur pigl onn 1977 savess ins suttametter al motto: *Promoziun dil romontsch en scola e scolaziun dils carschi.*

L'instrucziun romontscha en nossas scolas sursilvanas fa dabia quitaus a tuts che s'empatschan da quella questun. Ei maunca ils mieds qualificali d'instrucziun nua ch'ins mira, da sum tochen dem. La Romania persula ei denton buca pipa da far remedura en quei grau. Quei ei specialmein ina incumbensa dil Cantun en collaboraziun cun la Ligia Romontscha.

La supraponza dalla Romania ei selubida da metter il crap en rocla. Ella ha surdau als professers Bernard Cathomas ed Isidor Winzap l'incarica d'elaborar in exposé che s'occupescha da quella caussa e tschenta certas prioritads per schaffir novs mieds per l'instrucziun romontscha e tudestga en las scolas romontschas. Quella damonda ei vegnida inoltrada alla Ligia Romontscha. Lezza ei s'occupada immediat dalla caussa ed ha envidau ina cumissiun predeliberonta che duei ponderar ils proxims pass. Davart dalla Romania fan part da quella: Bernard Cathomas, Isidor Winzap, inspectur Gion Dietrich e Richard Cavigelli. El decuors digl onn 1978 vegn la Ligia Romontscha a far sias propostas per mauns dalla cumissiun per mieds d'instrucziun e dil departament d'educaziun. Per l'Engiadina ei prof. J. C. Arquint vidlunder da preparar mieds d'instrucziun per la secunda e tiarza classa primara, ch'ins quenta da saver sorprendar era per la Surselva e las autras regiuns romontschas.

Plinavon ei ina gruppa da collaboraturs (Isidor Winzap, Bernard Cathomas, Richard Cavigelli e Gieri Menzli) vidlunder da rimnar ina

collecziun da texts per l'instrucziun litterara alla scola primara e secundara.

In postulat che la suprastonza dalla Romania ha sperau da saver realisar el decuors digl onn vargau ei ina nova ediziun d'in cudischet da cant popular per nossa giuventetgna. Sche quei cudischet daditg desiderau ei aunc buca cumparius, eis ei buc per munconza dalla cumissiun da redacziun, mobein muort manco da finanzas. Ils redactors, Claudio Simonet, Giusep Decurtins e Silvio Schmed han terminau lur lavur e quella fuss prompta per la stampa. La suprastonza spera mo aunc d'anflar padrins e madretschas che gidan nus a realisar quella ovra. Schiprest che la finanziaziun ei segirada, vegn il manuscret surdaus alla stampa. Nus sperein che quei sappi aunc esser avon Pastgas.

Cun empau stentas e breigias eis ei denton reussiu alla suprastonza dalla Romania d'edir in'autra ovretta. Gia dapi dus onns era quella sin rucca. Ei setracta da «miu gidonter», in cudischet da pensums, exercezis ed in vocabulari per il scalem bass, preparaues da scolast Luzi Cadruvi ed illustraues da Nicolaus Coray. In temps havein nus cartiu che la cumissiun per mieds d'instrucziun, vul dir il cantun, surprendi ils cuosts dall'ediziun. Deplorablamein ha quei ord motivs formals buca saviu esser il cass. La Ligia Romontscha ha denton susteniu nossas stentas per quella ediziun cun la biala contribuziun da frs. 6000.—, aschia ch'il buordi finanziel per quella ediziun ei surportabels. Igl autur ed igl illustrader han fatg la lavur per ina buna-mana ed els meretan persunter in grond Dieus paghi. Quella ovretta vegn a render buns survetschs als scolasts per l'instrucziun romontscha.

Ediziuns sursilvanas

Pigl onn da gestiun 1976 havein nus saviu nudar numerusas ediziuns sursilvanas. Per uonn ei lur diember staus empau pli mudests:

Romania: Donat Cadruvi	Sin ballontscha, Tschespet 50 Ischi semestril, nr. 8 e 9 Miu gidonter, preparaues da Luzi Cadruvi
Stampa romontscha	Arcun, dr. Giusep Condrau, Ina vusch ord il parlament federal, tom II Calender Romontsch

Gion Deplazes	La bargia dil tschess (2. ediziun)
Toni Halter	Diari suenter messa (cun sustegn dalla Romania)
Ligia Grischa	Scartira giubilara 125 onns Ligia Grischa (cun sustegn dalla Romania)
Theo Candinas	Grammatica sursilvana (per Tudestgs che emprendan romontsch) Gion Barlac fa il dedectiv (carnet OSL)
La Fontaine/I. Winzap e seminarists	L'uolp e la cigogna (carnet OSL)

Conclusiun

Per la fin da quest rapport annual descha ei al president dalla Romania d'engraziar a tuts che prestan en ina moda ni l'autra enza-
tgei per la tgira da nossa cultura. En emprema lingia admettel quei
engraziament a mes consuprastonts per la buna e fritgeivla collabora-
ziun. Lu a quels ch'ein stai prompts da collaborar en ina cumissiun ni
l'autra ed a nos delegai allas radunonzas dalla Ligia Romontscha. Cun
plascher astga il president constatar che negin hagi dau canaster ad
ina damonda per cooperaziun. Quei fatg renda satisfacziun e dat
curascha ed anim per lavur che resta da far per il futur.

Ignaz Cathomen

Uniun dals Grischs

La suprastanza da l'Uniun dals Grischs s'ha fatschendada d'urant
l'on scuors in tschinch tschantadas culs problems da nossa organisa-
ziun. Il parsura e singuls suprastants han tut part amo a bleras dietas
e reuniuns sco rapreschantants o delegats.

Tscherna dal parsura da la Lia Rumantscha

Causa la demischiun da sar dr. Pierin Ratti es stat da tscherner ün nouv parsura per la Lia Rumantscha. Cun 74 vuschs dad 86 delegats ha decis nossa radunanza generala da propuoner a sar Romedi Arquint sco nos candidat uffical per parsura da la Lia. A la radunanza a Cuaira dals 11 december dal 76 avain nus gnü il plaschair cha nos candidat es gnü tschernü cun ün bel votum da fiduzcha.

Nossas publicaziuns

Ün cudaschet «Chalandamarz» cun chanzuns ramassadas dals magisters da San Murezzan.

Ün oter «Ils surnoms dals cumüns da Zernez fin Ardez», üna producziun da las scoulas a la festa d'uffants in prümavaira dal 1975 a Zernez.

Ün pledari dals instrumaints da musica, cumpilà da sar ravarenda H. P. Schreich e M. Filli.

Eir il Chalender ladin es üna publicaziun da l'Uniun. L'on passà avaina vendü in terra ladina ed utrò 3460 exemplars, quai chi'd es stat ün record. Il Chalender vain cumprà da bod mincha famiglia rumantscha. El ha adüna ün cuntgnü varià ed interessant. Grazcha fich als duos redactuors sar inspectur Töna Schmid e sar ravarenda Duri Gaudenz per lur instancabla e buna lavur.

Grammatica Ladina

Da prümavaira es sortida da la stampa la Grammatica Ladina, ün' ouvra da sar Gian Paul Ganzoni, magister secundar a Turich. Quist bel cudesch cun 235 paginas es la lavur da blers ons, üna survista sistematica, tant sco pussibla cumpletta, cun blers exaimpels, reglas e möds da discuorrer da nossa lingua. Ella less intimar als Ladins da stübgjar lur lingua a fuond, ün stüdi chi po esser fascinant. Schabain scritta in putèr, schi s'adatta la Grammatica fich bain eir per ils Valladers. Grazcha fich a l'autur per sia gronda lavur! Il cudesch es gnü stampà pro la Stamparia engiadinaisa SA a Samedan.

Agüd finanziel han sport: la Pro Helvetia, la Fundaziun culturala da la Banca Bär e signur Alfred Bär sves, ün ami da l'Engiadina. Edituors sun la Lia Rumantscha e l'Uniun dals Grischs.

Dun da Nadal

Duonna Chatrina Filli a Valchava ha demischiunà fingià l'on passà sco redactura dal Dun da Nadal. Ella s'ha fatschendada daspö 18 ons cun quista grata incumbenza ed ha sport insembel cun blers collavuratuors blera buna lectüra per noss uffants. Sco successuras han agradi duonna Anna Pitschna Grob-Ganzoni e duonna Anita Gordon-Steinrisser.

Libreria a Schlarigna

Nossa butia a Schlarigna ha registrà d'urant l'on 1976 ün trafic da munaida dad 86 642 francs entradas e 78 687.85 francs sortidas. Duonna Anna Maria e sar Robert Ganzoni han demischiunà sün la fin d'avuost. D'urant 5 ons han els prestà fich buna lavur per nossa organisaziun. Grazcha fichun! La suprastanza ha tschernü in lur piazza a duonna Clara Stupan-Keller. Ella ha fingià gronda experienza cun cudeschs, uschè cha la vendita da nossas publicaziuns as augmentarà davo cha'l fabricat nouv gnarà in adöver.

Nos fabricat a Schlarigna

Als 17 da marz 1977 avaina suottascriit il contrat cun la Corporaziun evangelica da Schlarigna per realisar il fabricat in chasa Manella. Davo avair miss sü ils profils han duos vaschinas inoltrà recuors a la suprastanza cumünala, siand cha nossa pensla d'eira 38 cm plü ota co quella existenta. Pür davo lungas trattativas han ellas retrat il recuors. Cun data dals 26 da lügl ha la suprastanza cumünala dat il permiss da fabrica.

Grond plaschair ans han fat las poesias da nossa commembra da suprastanza duonna Irma Klainguti. Ella ha publichà quellas in ün

cudaschet «Föglias», sainza nos agüd. Las poesias cun ün fin sentiment liric in bun e s-chet putèr inrichischan la litteratura da quel gener.

Giunfra Bernina von Guaita es eir statta quist on fich activa. Quai dess üna lunga fila, schi's less manzunar tuot quai ch'ella ha prestà. In stampa o preparaziun ha ella trais cudeschs, nempe: Gion Barlac, da Theo Candinas, La famiglia Turnach tom 1 e 2, e'l Chavaglin Hü. Quists trais ultims cudeschs faran plaschair als uffants, intant cha'l Gion Barlac es destinà per ils creschüts.

L'Uniun sustegna finanzialmaing l'ediziun dals «Kindels dal malom», chürada da sar Clo Duri Bezzola. Implü üna platta da nos trubadur Paul Nuotclà. Per Nadal vendarana cartas cun text rumantsch adattadas per Nadal e Büman.

Gion Filli

Renania

Cun plascher e satisfacziun savein nus annunziar ch'il «Pledari sutsilvan», il qual ins ha spetgau cun desideri, ei compariu. Al redactor dil pledari, Curo Mani, in cordial engraziament per sia gronda lavur. Lein sperar ch'il niev pledari anfli biars cumpraders en Sutselva ed autero e ch'el seigi buca mo condemnaus per la cruna da cudischs.

La Renania ha era tscherniu ina cumissiun per preparar ina ediziun da las ovras da Hercli Bertogg. Quei empermetta da dar ina biala ediziun era per diever dallas scolas.

La cumissiun «fatscha da nos vitgs» ei era uonn stada fetg activa. Il president da quella cumissiun, Plasch Barandun ha puspei creau 13 inscripziuns novas a Pitasch, Sched e Veulden. Preparativas pigl onn proxim ein gia fatgas. Per il program da lavur 78 ei prevediu inscripziuns a Vuorz e vid la casa da scola a Donath. Nus engraziein a Plasch e ses gidonters per lur buna lavur e giavischein bien success vinavon.

Nunstunclenteivlamein lavura Gieri Seeli a Flem cun success per ils cuors romontschs per carschi. Gieri Seeli ei elegius delegau dalla Renania sco intermediader pils cuors romontschs dalla LR.

En collaboraziun culla Romania havein organisau cuors per scolaziun da carschi a Mustér ed a Glion. Deplorablamein ein quels cuors stai frequentai miserabelet. Sco delegau da quella cumissiun ha la Renania elegiu Andreas Darms.

In'otra cumissiun sefatschenta culs mieds d'instrucziun. Allas empremas scuntradas ein ins sefatschentaus cun l'inventarisaziun.

En collaboraziun cun igl inspectur Gion Dietrich organisescha la Romania e Renania sils 4 d'avrel a Glion in cuors romontsch per scolasts.

Dapresent s'occupescha la Renania ferventamein cun ina undrientscha commemorativa per siu scribent e poet Gian Fontana.

Periodics

Nies Dun da Nadal ei cumparius da Nadal 77 per la 50avla annada. Per quell'occasiun havein ediu in Dun giubilar empau pli voluminus. Cun agid finanziel dalla LR, Fondo Cadonau ed «Uniun culturala Val Schons» ei quei stau a nus pusseivel. Grazia fetg per quei sustegn. In cauld engraziament era als dus redactors Flurin Caviezel e Jacob Michael sco era a tuts collaborators. Era il «Per mintga gi» compara mintg onn sin meisa avon ch'igl onn veder mondi a fin. Mintga famiglia egl intschess renan spetga vess sil calender e reclamassche quel fuss buca cheu ad uras, in'enzenna ch'ins desiderescha tut-tina aunc en nossas regiuns per lectura romontscha e dat era in bien attestat a nos dus redactors Flurin Darms e Jacob Michael.

Speziala gratulaziun ed engraziament a ser Michael. Vegntgatschun onns alla liunga ha el redeggiu la part sutsilvana dil «Per mintga gi». Contas uras da sacrifezi ha ser Michael mess cheu en disposiziun per nies car lungatg mumma. Sin Tias nozzas d'argien cul «Per mintga gi» gratulein nus a Ti cordialmein.

Cun energia e perseveranza lavuran era ils redactors da nies organ, Casa Paterna/Punt. Cordial engraziament a J. Clopath e J. Michael cun lur cunluvrers.

Per igl onn 78 preveda la Renania in gi sportiv per la giuventetgna. Quella fiastetta ch'ei prest tradiziun tier la Renania vegn organisada uonn dils da Trin.

Il contact denter las regiuns emprova la Renania da mantener cun las seras romontschas. Igl onn vargau ha la Calandaria fatg ina viseta a Luven cun in toc teater.

Radunonza da delegai

Ils 18 da mars 1977 ha giu liug a Luven la radunonza da delegai. 30 onns eran vargai dapi la davosa burasculusa radunonza da delegai a Luven. La radunonza dils 77 ha priu in pli emperneivel decuors che quella d'avon 30 onns nua ch'ins era buca vegnius a fin cullas tractandas. Nies meriteivel parsura Gion Kunfermann ha demissiunau. Sis onns gitg ha el tgamunau la Renania cun diplomazia ed inschign. Era Paul Michael che ha varga in decenni prestau buna lavur da scarvon per la Renania ha demissiunau. A demadus engrazia la Renania cordialmein per la lavur prestada en favur da nies car lungatg mumma. Era a Gion Mani ch'ei sortius dalla suprastonza engraziein nus per sia lavur prestada en favur dalla Renania.

La sera ha la giuventetgna da Luven delectau ils delegai cun teater e cant.

A. Cadonau

Uniung Rumantscha da Surmeir

Cun la radunanza generala digls 12 da december 1976 a Casti è ia a fegn igl bienni digl noss president, Albert Camen. Cun premura e chito ò Albert presto gronda e buna lavour per l'URS. Nunambli-dabels restan sies plets persvadents durant tot chels onns a caschung dallas radunanzas generalas. Dasperas chel entusiassem tgi el ò savia derasar ò Albert er presto blera lavour da pazienztga e da detagl. Ins

dastga sieiramaintg pretender tgi el vegia fatg er chegl cun la madema persvasiung e cun en angaschamaint exemplaric. Nous — «igls sies tgers Surmirans» — angraztgagn ad Albert per sia lavour an nossa favour. Ad el ed a sia consorta givischainsa anc blers bels onns cun buna sanadad e blera satisfacziun.

Scu successour d'Albert Camen è ni eligia Rudi Netzer e scu nov suprastant dall'URS, Remi Capeder.

La radunanza generala ò incumbenso la suprastanza da tschartger veias per declarar la Pagina da Surmeir scu «Figl uffical» pigl intschess Surmiran. En fatg legivel.

La suprastanza ò alloura er deditgia diversas sedutas a chel problem zont complex. Diversas retschertgas e sedutas cun la stampareia on musso, tgi la realisaziun da chest organ uffical dovra taimp e dastga betg capitar an moda e maniera precipitada. La suprastanza vot pero persequitar igl problem intensivamaintg. Gl'è er en problem dalla pressa rumantscha.

Zont plascheir fogl tg'igl noss redacter dalla Pagina, signour Franz Capeder, ò adegna survagnia contribuziuns avonda per amplaneir la gasetta. Talas èn cumpareidas schi numerousamaintg tgi nous vagn dastgea far en bel pass anavant e lascher cumpareir la Pagina dus gedas agl meis. Speragn tg'igls oters pass possan er succeder bagnspert.

Er igl redacter digl «Noss Sulom», dr. Christoffel Spinas, ò pudia preschantar igl organ an furma voluminosa cun contribuziuns per divers gosts ed interess. Nous ischan persvadias tg'igl Sulom vegia uscheia purschia belas ouras da recreaziun e buna culturela.

En pass sur igl noss intschess Surmiran ò igl redacter digl Calendar, Faust Signorell, risco da far cun rimnar texts digls poets contemporans dall'antiera rumantscheia. La lavour è gartageda ed ella catta rencunaschientscha er tar noss vaschigns dallas valladas rumantschas. A nous fogl plascheir tgi vagn savia contribueir chella lavour tgi era veiramaintg bisignevla.

Agl redacters digls noss organs, scu er a tots collaboratours lainsa angraztger cordialmaintg per lour contribuziuns.

An collaboraziun cun la Leia Rumantscha vagn nous er savia anritgier la lectura pigls noss unfants e pigls carschias. Uscheia vainsa er savia realisar igl curs audio-visual per carschias tgi vottan ampren-der rumantsch. Mademamaintg è nossa collaboraziun cun la LR, con-

cernent igls curs da furmaziun pigls carschias rumantschs, gartageda fitg bagn. Passa trenta participants a chels curs on fatg onour a Rina Steier e Valantegn Bearth scu organisatours digls curs ed a Mario Jegher e Faust Signorell scu scolasts. Angraztg fitg er ad els ed alla Leia Rumantscha.

Varia

La suprastanza dall'URS è s'angascheda per intensivar igls contacts cugls cumegns ed otras instituziuns. Cun en sustign vicendevol vessigl dad esser pussebel da realisar differents postulats an scola, baselgia ed ainten l'administraziun. Las experientschas fatgas èn positivs e mossan gio oz tscherts resultats concrets. Luzi Jochberg a Lai e Gion Giatgen Steier a Savognin, on mano cun bung success igls curs audio-visuals per carschias. Da giavischier ègl tgi tals curs vignan realisos an daples lis. Nous speragn da cattar sustign tigls collaboratours da vischnanca gist er per realisar tals curs.

La lavour an suprastanza e stada amparnevla ed intensiva. Ia less angraztger a tots suprastants per lour lavour, per lour angaschamaint e lour tenuta.

Concludond igl rapport annual lessa admetter en duevel angraztgamaint agls fidevels abunents digls noss organs ed a tots chels tgi on s'angaschea an lour famiglia e lour funcziun pigl mantignamaint digl noss bel lungatg.

Rudi Netzer

Uniun da scripturs romontschs

Nies organ

Dapi onns ei nies organ «Novas Litteraturas» (NL) vegnius tschentaus en damonda. Plirs motivs organisatorics, redacziunals e formals han muentau tier la decisiun per ina fuorma nova che po

survir a lecturs en general. Igl emprem numer ei previus sin la primavera 1978. Redacturs ein vegni elegi: lic. fil. Felix Giger, dr. Iso Camartin e Clo Duri Bezzola.

Grond engraziament ad A. P. Grob-Ganzoni per la redacziun dil davos numer che motivescha la lectura per nos pigns.

Contact culs cumponists romontschs

Dapi plirs onns han ils cumponists romontschs encuriu contact cun l'USR. Finalmein ils 15 d'october eis ei reussiu da clamar els tier ina sesida en Casa Romontscha nua ch'il secretari Hendri Spescha ed il sutsignau eran presents. Ei para dad esser stau ina fritgeivla sentupada. Ils cumponists fuorman ina conferenza da cumponists romontschs che seradunescha duas gadas ad onn e vegn mintgamai envidada dall'USR tier lur radunonza generala.

Dieta da lavur a ZuoZ

Tier la dieta da lavur a ZuoZ che la LR ha organisau ein tut nos commembers vegni envidai. Il problem da teater sin nies intschess romontsch ei vegnius discussinaus vivamein. Plirs scripturs ein prompts tenor temps e forzas dat ademplir giavischs appartenent novs tocs.

Premis litterars

Tenor il giudicat dalla CL astgein nus gratular als suandonts auturs ch'han obteniu premis ni duns per lur ovras. Igl ei quei

- Theo Candinas per «Gion Barlac»
- Armon Planta per «Las tempradas»
- Hendri Spescha per il cudisch da poesias «Sendas»
- Anna Pitschna Grob-Ganzoni per igl OSL «Flip, Flap e Flup».

Radunonza generala

La radunonza generala a Sent ei stada ina culminaziun appartenent il contact direct cun il pievel. La sonda avonmiezgi ei stada dedicata ad endisch scolas cun prelecziuns da differents commembers. La

sonda sera ha giu liug en casa da scola ina sera populara nua scripturs han prelegiu, uniuns da Sent cantau e sunau. Engrazia als da Sent per la nunemblideivla dimora. La radunonza dalla dumengia ha confrontau nus cun problems generals ed interns da noss'uniun. Sco niev com-member dalla CL ei lic. fil. Giusep Decurtins vegnius elegius. Nus gratulein.

Prelecziuns

Duront igl onn han commembers dall'USR encuriu contact cun nies pievel en varga dus tozzels prelecziuns a caschun da seras familiaras, invitaziuns specialas e reuniuns.

Engraziament

Al secretari dalla LR sco era allas imploiadas vulessel engraziar per lur pazienza e beinvulientscha demussada duront igl onn.

Flurin Caviezel

Cumünanza Rumantscha Radio e Televisiun

Igls 25 da zercladur 1977 ò gia li la *radunanza generala* dalla CRR a Domat. L'occurenza é stada dètg bagn frequentada tant da commembers scu da hosps. Fridolin Bargetzi, vizedirecter dalla canzleia cantunala ò salvo en referat davart « Domat — periferia dalla rumantscheia ». Igl referent ò dilucido an moda exemplarica igls problems, tgi tangeschan lungatg e cultura rumantscha a Domat. La radunanza ò piglia en stupent decurs. Digl reminent seigl ranviia segl protocol dalla radunanza, tgi é cumpiglia an chest cumpendi annual.

Igl cunsegl dalla CRR ò salvo igl onn passo 2 sedutas. Ainten l'amprema ò el piglia posiziun davart igl rapport dalla cumischiong ad hoc digl comité central SSR partenent funcziun e structura dallas

societads purtadras e discussiuno, siva en'orientaziun digl schef da programs, igl resultat dalla retschertga scientifica davart las emisiungs rumantschas. La suprastanza ò piglia ancunter igl giaveisch, tgi igls resultats dalla retschertga duessan neir discussiunos sen ena basa pi vasta. An chel senn è la cumischung da programs e siva er la giunta neida incaricada da far propostas per mangs digl cunsegl, tgi vign alla fegn sco davosa istanza dalla CRR a trattar chels problems an connex cun la retschertga. An sia sagonda seduta ò igl cunsegl preparo las tractandas per la radunanza generala, scu gl'è previa ainten igls startetgs.

La suprastanza ò gia da s'occupar principalmaintg cun igls problems dalla reorganisaziun dalla SSR. Ella ò betg angal preparo ed inoltro las diversas istanzas, ma bagn er tschartgea contact cun represchantants d'otras societads, scu p. e. cun cunseglier digl martgea da Turitg Jakob Baur, president dalla societad da radio e televisiung turitgesa. Siva tgi igl proceder arisguard la revisiung dils startetgs centrals è sto statuia davart digl president dalla SSR, ò ena delegaziun dalla CRR gia ena conferenza cun igl redacter digls novs startetgs, prof. A. Riklin. Prof. Riklin ò gia tgapientscha per igls postulats da nous rumantschs. El ò er catto ena formulaziun per igls futurs startetgs concernent la CRR, tgi corresponda agls giaveischs cun igl sequent text: «Die CRR hat als Vertreterin der rätoromanischen Sprache und Kultur in Bezug auf die rätoromanischen Sendungen die Stellung einer Region. Das Nähere regelt ein besonderes Statut, das vom Vorstand DRS erlassen und vom Zentralvorstand genehmigt wird.» Ena basa legala schi largia an senn d'ena autonomia ò la CRR anfignen ossa mai gia. Nous vagn buna speranza, tgi chel text, tgi è gio accepto dalla cumischung giuridica digl comité central, vigna er risguardo integralmaintg digl comité central e dalla radunanza da delegos dalla SSR. Igl text per igl startetg special dalla CRR ò la suprastanza er gio preparo per mangs digl redacter digls stratetgs, ma la cumischung giuridica ò per dantant betg da s'occupar cun chel, essend tgi la cumpetenzza schea cò tar la regiung DRS.

Manc cletg ò la suprastanza gia ainten las trattativas cun igl redacter dalla gasetta da radio e televisiung, scu igl rapport digl onn passo ò gio oriento. Ainten igl trataimp siva dalla radunanza generala 1977 vainsa er pers igl noss represchantant ainten igl cunsegl d'administraziun dall'AGRAP. Igl cunsegl d'administraziun è nia redutgia

sen en andomber da 5 commembers. Ossa fòn part lò las 3 societads cun studio, igl directer regiunal, en represchantant dalla firma Ringier ed en represchantant d'ena societad sainza studio. Chel davos post duess eir an roda tranter las societads sainza studio. Per en onn è nia tscharnia dr. Konrad Krieger da Lucerna. Nossa regenza è s'intermessa ainten chella tgossa tar igl redacter dr. Weibel e siva fatg ena istanza agl departamaint federal d'energia e traffic. La suprastanza ò er gia conferenzas cun igl schef da programs ed igl schef digl dicasteri da televisiun. G. Decurtins ansemen cun represchantants dalla televisiung da Turitg perveia digl nov persunal per las emissiungs da televisiung sen fundamaint digl program slargea. I sa tratta cò da tscherner rumantschs per chels posts, er per tals dalla tecnica, da fixar igl li da domicil ed eventualmaintg d'aveir en equipa rumantscha sarada per chel scopo. Er an relaziun cun las novas emissiungs d'infurmaziun tar la televisiung ègl sto da discussiunar sen tge canal tgi chellas vignan derasadas e da tge ouras. Per igl mument è en conclus definitiv betg anc piglia. Tar las sedutas dalla suprastanza è bagn savens er sto preschaint igl schef da programs, tgi ò mintgamai do ena orientaziun sur da problems actuals.

La cumischung da programs dalla CRR ò gia 4 sedutas ed ò tratto principalmaintg igl resultat dalla retschertga concernent las emissiungs rumantschas. Scolast Ludvic Morell, tgi è sto divers onns alla testa dalla cumischung da programs ò demissiuno scu president ed è nia ramplazzo tras scolast secundar Claudio Gustin, Sa. Maria. A Ludvic Morell seia admess en cordial engraztgamaint per sias grondas prestaziuns. A Claudio Gustin giavischainsa bung success. Tant scu para ò el tschaffien ved la tgossa.

La giunta dalla CRR è neida convocada cun excepziun digls meis da vacanzas da stad mintga meis tar ena seduta ed ò collaboro bagn ansemen cun igls cumpiladers pigl program. Siva tgi scolast Franz Capeder ò demissiuno da president, stat prof. dr. Jon Pult agl timung da chel gremium. Er Franz Capeder mareta rancunaschientscha ed engraztgamaint per sias stentas an favour digl program rumantsch da radio e televisiung.

La cumischung radio-telescola ò salvo 3 sedutas plenaras. Nous ranviagn pinavant agl rapport separat da chella cumischung.

La cumischung ecclesiastica, tgi è an sasez betg en organ dalla CRR, ma collaborescha per igl program è sa radunada 3 gedas. Igl

sotsignia president dalla CRR ò gia occasiung d'assister a chellas sedutas e savia constatar, tgi las dumondas ed igls problems, tgi vignan cò an discussiung èn fitg interessants.

Per concluder lainsa betg tralaschar d'exprimer en grond angraztgamaint agl schef da programs dr. Clemens Pally ed a tots igls collaboratours da radio e televisiung. Las prestaziuns èn grondas e bungas.

Stefan Sonder

Contribuziun annuala dallas vischnauncas

Andeer	50.—	Marmorera	50.—
Ardez	50.—	Mon	20.—
Bever	40.—	Morissen	20.—
Breil	100.—	Mulegns	20.—
Brinzeuls	15.—	Müstair	20.—
Bonaduz	100.—	Mustér	250.—
Cumbel	20.—	Pignia	20.—
Cunter	10.—	Puntraschigna	165.—
Degen	20.—	Razén	50.—
Duvin	20.—	Riein	20.—
Falera	30.—	Riom	50.—
Flem	50.—	Rueun	50.—
Flond	15.—	Sa. Maria	20.—
Fuldera	20.—	Sagogn	50.—
Guarda	30.—	Salouf	20.—
Laax	100.—	Samedan	200.—
Lantsch	50.—	Schlarigna	20.—
La Punt-Chamues-ch	50.—	Schnaus	30.—
Lavin	30.—	Scuol	170.—
Lü	10.—	Segl	50.—
Lumbrein	50.—	Sent	50.—